

SLOVENSKÁ
FILHARMÓNIA

PIESŇOVÉ
VEČERY

— P —

03. 03. 2026 | utorok | P1
Malá sála SF | 19.00

77. KONCERTNÁ SEZÓNA

SIMONA HOUDA ŠATUROVÁ *soprán*
MAREK KOZÁK *klavír*

Ej, srdenko moje

Leoš Janáček (1854 – 1928)

Moravská lidová poezie v písních

5'

Láska

Obrázek milého

Budíček

Eugen Suchoň (1908 – 1993)

Piesne z hôr

5'

Široký jarčok

Ani mi je večer

Povedzže mi, povedz

Vítězslav Novák (1870 – 1949)

Eklogy, op. 11

4'

V národním tónu, op. 11/4

Pavel Haas (1899 – 1944)

Sedem piesní, op. 18

15'

Což je víc!

Dárek z lásky

Krotká holubička

Zrušení slibu

Přípověď

Slzy a vzdychání

Statečný jonák

Ervín Schulhoff (1894 – 1942)

9 Kleine Reigen, op. 13

12'

Leicht bewegt

Mäßig bewegt

Schnell

Feurig, aber sehr rhythmisch

Walzer tempo, äußerst kokett vorzutragen

Ruhig fließend

Leicht bewegt

Ruhiges Walzertempo

Nad Strážnicú jasno

Šohajku s modrúma očima

Těžko temu kameňovi

Pověz mi, má milá

Studená rosenka

Byla sem ešče malá

So vznikom národných kultúr v priebehu 19. storočia sledujeme aj stupňovanie konkrétnych štýlových znakov, ktoré vniesli osobitosť samotným hudobným skladateľom. To by nebolo možné bez systematického štúdia ľudového umenia. V dielach skladateľov 19. storočia bol tento vzťah k ľudovosti a folklóru tvorený skôr z pozície národno-buditeľskej. Hudba skladateľov 20. storočia vzťah k folklóru prehlbuje do odlišných a rozmanitých tvorivých polôh. Nenarúša sa pritom základný pozitívny vzťah tvorcu k domácej hudobno-ľudovej či umelej kultúre. Skladatelia „neofolkloristi“ pracovali s folklórnym materiálom v rôznych kvalitatívnych štádiách. Podstatnú časť zohrávalo samotné poznávanie, zber, štúdium, triedenie folklóru a vydávanie zbierok ľudových piesní. V nadväznosti vznikali autorizované úpravy ľudových piesní často pre spev a klavír alebo rôzne úpravy pre zbor.

Významný príspevok v tomto smere zanechal skladateľ **Leoš Janáček**, ktorého vzťah k moravskému folklóru plynul z jeho pôvodu a koreňov. Približne od osemdesiatych rokov 19. storočia sledujeme nástup jeho osobitného štýlu založeného na vzťahu k moravskej ľudovej piesni. Folkloristické obdobie skladateľa ohraničujeme rokmi 1888 – 1904, vrcholiac operou *Její pastorkyňa*. Počas tohto obdobia nachádzal skladateľ hlavnú inšpiráciu práve v zbieraní a štúdiu ľudových piesní z oblasti Moravy. Folklor tam stále pretrvával vo svojej autentickej podobe. Piesne zbieral od Lašska, cez Valašsko, Slovácko, Sliezsko až po Slovensko. Spoznával ľudových muzikantov, spevákov, či regionálnych pracovníkov, ľudovou piesňou doslova žil. Práve v tomto období dochádza u Janáčka k prvým úpravám ľudových piesní, ktorých výsledkom je **Moravská lidová poezie v písniích**, album 53 piesní pre spev a klavír. Najrozsiahlejší skladateľov cyklus vznikol na texty a nápevy ľudových piesní zo zbierky *Kytice z národních písni*, ktorú Janáček zostavil spoločne s pedagógom a etnografom Františkom Bartošom. V roku 1892 dal vydavateľ Šolc do tlače druhé vydanie tejto zbierky. Pri tejto príležitosti vyzval Janáčka, či by k piesňam nepripojil aj klavírný sprievod. Janáček skomponoval sprievod k pätnástim

piesňam, ktoré v danom roku vyšli v prvom zošite. Pokračovanie zbierky vyšlo v roku 1901, kedy bolo uverejnených zvyšných tridsaťosem piesní. Dielo však pod názvom *Moravská lidová poezie v písních* súborne vyšlo až v roku 1908. Forma piesní je dôsledne strofická, s malými obmenami v jednotlivých slohách. Sprievody vychádzajú z obsahu textu, nálady a psychológie piesne. Janáčkovým cieľom bolo predovšetkým pravdivé a pôvodné vyznenie piesní. Piesne pri prvom uvedení v Brne v roku 1904 odzneli iba štyri a počas skladateľovho života zrejme nikdy nezaznel cyklus kompletne.

Vzťah k ľudovej hudbe a umeniu zohral dôležitú úlohu aj pri formovaní hudobného jazyka viacerých slovenských skladateľov 20. storočia. Popredné miesto medzi nimi zastáva **Eugen Suchoň**, jeden zo zakladateľov modernej slovenskej hudby. Skladateľovo kompozičné majstrovstvo je originálne a nenapodobiteľné naprieč všetkými zložkami jeho hudobnej reči. K jedinečnosti hudobného jazyka dospel zlúčením slovenskej ľudovej melodiky s modernou kompozičnou technikou. Jedná sa predovšetkým o tzv. modálny princíp. Spočíval v systematickom výbere takého tónového materiálu, ktorý obsahujú charakteristické stupnice slovenských ľudových piesní. Zlúčením týchto kompozičných postupov dosiahol Suchoň nielen národný charakter svojej hudby, ale aj jej súčasný výraz. Racionalitu svojej hudobnej reči vyvažoval citovými podnetmi, pričom dosiahol jednotu hudobného slohu v jeho vnútornej mnohotvárnosti. Skladateľ bol odlišný vo svojej inštrumentálnej, ako aj vokálnej tvorbe, opere, či menších kompozíciách. Všetky žánre však spájala jednota základných princípov jeho hudby. V Suchoňovom hudobnom odkaze patrí nenahraditeľné miesto úpravám slovenských ľudových piesní. K nim radíme aj piesňový cyklus **Piesne z hôr**. Úpravami ľudových piesní v rozpätí rokov 1937 – 1943 sa skladateľ usiloval vnieť nový pohľad do umeleckej podstaty ľudovej tvorby. Vydávanie týchto úprav pre spev a klavír bolo v gescii Jána Geryka, ktorý ich šíril prostredníctvom edície *Spevom hučte doliny*. Šesť piesní z edície pod názvom *Piesne z hôr*, vo verzii pre soprán, tenor a orchester vyšlo v roku 1943 vo vydavateľstve Universal Edition vo Viedni. Kompletné vydanie *Piesní z hôr* vo verzii pre spev a klavír vyšlo až v roku 2017 v Hudobnom fonde. Ako uvádza Peter Štilicha, zať Eugena Suchoňa: „*Nároky kladené na klavírny part svedčia o tom, že v cykle Piesne z hôr Suchoňovi už nešlo o inštruktívno-výchovné ciele, ale že stretnutie s opravdivou ľudovou piesňou tu zaujalo umelca celého. Z týchto piesní vyvierala aj túžba vytvoriť dielo, ktoré dokáže glorifikovať anonymného tvorcu takýchto hodnôt. Tu čerpal a tu si dotváral slovenský kolorit pre Krútnavu. Preto majú Suchoňove úpravy ľudových piesní a najmä Piesne z hôr väčší význam, než by sa na prvý pohľad mohlo zdať.*“

Skladateľ **Vítězslav Novák**, juhočeský rodák, nadobudol v porovnaní s Janáčkom podobne aktívny tvorivý postoj k folklóru až na základe neskorších vonkajších, ako aj vnútorných impulzov. Zasluhou Rudolfa Reissiga, spolužiaka z Pražského konzervatória, spoznal v roku 1896 autentický valašský folklór vo Veľkých Karloviciach, kam ho Reissig pozval na prázdniny. Rázovitý folklór, nedotknutá príroda či zvyky miestnych obyvateľov ho oslovili do takej miery, ktorá spôsobila skladateľov obrat v nazeraní na otázky hudobnej tvorivosti. Novákovmu očareniu folklórom však ešte predchádzalo samotné štúdium klavírnej hry a kompozície na Pražskom konzervatóriu. Štúdium kompozície, ktoré nakoniec uprednostnil pred kariérou sólového hráča, zavŕšil v triede Antonína Dvořáka. Novák spolu so spolužiakom Josefom Sukom patrili k najlepším žiakom tejto triedy. Počas štúdia na konzervatóriu si Novák prešiel vplyvom azda všetkých významných predstaviteľov romantizmu. V jeho raných vokálnych, ale predovšetkým klavírných kompozíciách nachádzame vplyvy skladateľov ako Chopin, Schumann, Liszt, Berlioz, Grieg a ďalších. Neobišiel ho ani vplyv jeho pedagóga Dvořáka či inšpirácia tematickou prácou Brahmsa. Vďaka týmto základom a znalostiam nadobudol pomerne rýchlo kompozično-technickú dokonalosť. Kombinácia tejto danosti s tvorivou prácou a teoretickými znalosťami mu čoskoro vyniesla povesť vynikajúceho pedagóga.

V 90. rokoch 19. storočia sa Novák zaradil ku elite pražskej kultúry. Zoznámil sa s poprednými umelcami, kritikmi a dostával sa aj do rodín z vyšších kruhov. V tomto období vzniklo aj niekoľko drobných klavírných skladieb, ktoré mladý skladateľ skomponoval zväčša na základe požiadaviek meštianstva. Klavír sa stal na určitú dobu Novákovým stredobodom záujmu. V roku 1894 skomponoval významný klavírný cyklus *Vzpomínky, op. 6* a o rok na to zavŕšil svoje štúdium klavírnej hry *Klavírnym koncertom e mol.* Dielo, v ktorom sumarizoval všetky dovtedajšie vplyvy romantikov, Novák sám odsúdil a nikdy verejne neuviedol. Skladateľ sa čoskoro odklonil od veľkolepých skladieb a začal sa uberať cestou intímnej lyriky.

V roku 1896 komponuje niekoľko klavírných cyklov, medzi nimi aj cyklus ***Eklogy, op. 11***. Dielo predstavuje cyklus štyroch klavírných miniatúr venovaný J. Brahmsovi, ktorý odporučil Novákovu kompozíciu vydavateľstvu Simrock. Novák, okrem spomínanej tematickej práce, obdivoval na Brahmsovi aj jeho poctivosť a ukáznenosť, ktorú sa určitým spôsobom snažil pretaviť aj do tohto cyklu. Názvy jednotlivých častí cyklu, ako aj mottá Antonína Klášterského uvedené pri druhej a tretej časti cyklu poukazujú na skladateľov príklon k prírodnej tematike. Posledná, štvrtá ekloga s názvom ***V národním tónu*** strieda dve časti. Prvá časť s tempovým označením *Andante tranquillo* začína rozkladom E dur, po ktorom nasleduje pomerne epická melódia. Druhá časť *Allegro giocoso* má tocatový charakter, nesúci

sa v ľudovom duchu. Vítězslav Novák sa touto skladbou snažil priblížiť národný charakter. Tým predznamenal obsahové zameranie svojej tvorby v nasledujúcich rokoch.

Český skladateľ **Pavel Haas** patril k niekoľkým českým skladateľom, ktorí upadli v nemilosť nacistického režimu. Rodák z Brna bol súčasťou jedného z prvých židovských transportov do koncentračného tábora v Terezíne. Pavel Haas pochádzal zo židovskej rodiny, jeho otec bol obchodník s obuvou a neskôr so sladkosťami. Pavel, ale aj jeho mladší brat Hugo, sa rozhodli pre umelecké smerovanie. Zatiaľ čo z Pavla sa stal hudobný skladateľ, Hugo sa preslávil ako filmový herec. Dôležitú úlohu v Pavlovom živote zohrala osobnosť Leoša Janáčka. Od roku 1920 sa stal študentom Janáčkovskej majstrovskej školy kompozície. Práve Janáček, ako Haasov učiteľ, mal najvýraznejší vplyv na formovanie mladého skladateľa. Podľa mnohých, vrátane muzikológa Lubomíra Peduzziho, bol Haas jediným Janáčkovým žiakom, ktorý nielenže pochopil jeho techniku, ale dokázal ju modifikovať vo vlastnú kompozičnú metódu. Na rozdiel od svojich starších kolegov sa Haas dokázal odpútať od tradície a s nadšením prijal nové kompozičné smery svetovej hudby. Peduzzi vnímal Haasa ako prepojenie medzi Janáčkom, jeho skladateľským odkazom a modernou západoeurópskou hudbou. Po vzore svojho učiteľa sa Haas takisto vo svojej tvorbe inšpiroval moravskou ľudovou hudbou. Inšpiráciu však čerpal aj v Stravinského polyrytmike, polytonalite a výraznej dynamike. Haasa inšpirovali aj viaceré teórie Arnolda Schönberga. Vďaka nim nadobúda vo svojej tvorbe určité hudobné uvoľnenie, stále však v medziach tonality. Významný vplyv na Haasov kompozičný jazyk mala židovská synagogálna hudba a jazz. V neposlednom rade Haas využíval aj motívy chorálovej melodiky. Pri pohľade na Haasovu tvorbu môžeme skonštatovať, že skladateľ v značnej miere inklinoval k vokálnej hudbe a piesňam.

Piesňový cyklus ***Sedm písní v lidovém tónu, op. 18*** skomponoval skladateľ v pohnutom roku 1940. V tomto období si Haas prechádzal náročnou životnou etapou. Okrem toho, že nemohol verejne vystupovať, sa musel zmieriť aj so zákazom uvádzania svojich skladieb. Obmedzenia sa dotkli aj jeho manželky, ktorá mala zákaz vykonávať lekársku prax. Sám skladateľ vnímal, že aj jeho miesto na židovskom gymnáziu je neisté a premýšľal nad formálnym rozvodom s manželkou, čím mal šancu zachrániť svoju rodinu. Piesňový cyklus *Sedm písní...* možno v tomto kontexte vnímať aj ako určitý útek autora od reality. Haas napriek krutej dobe nezaťažil piesne atmosférou vojny, sú skôr uvoľneného a bezstarostného charakteru. Skladateľ zhudobnil básne zo zbierky *Ohlas písní českých*, ktorých autorom bol František Ladislav Čelakovský, pričom vsadil na básne o láske. Zbierka básní je lyrického charakteru, pretože lyrika dokázala

podľa Čelakovského lepšie vystihnúť povahu českého ľudu, navíť aj zmysel pre satiru. Haas si pre svoj cyklus vybral básne *Což je víc, Dárek z lásky, Holubička z dubu, Zrušení slibu, Přípověď, Slzy a vzdychání* a *Statečný jonák*. Dôležitú úlohu zohráva klavírna zložka, ktorá je rovnocenným partnerom vokálneho partu. Originálny, neľahký sprievod kladie na klaviristu značné nároky. Prvá pieseň cyklu *Což je víc* zaujme svojou údernosťou a nespútanosťou. Muž, rozčarovaný z odmietnutia svojej vyvolenej sa rozhodne odmietnutie rýchlo hodiť za hlavu a nájsť si druhú... V kontraste s prvou piesňou nasleduje druhá s názvom *Dárek z lásky*, s ktorou prichádza aj upokojujúci tok hudby. Pieseň rozpráva o nájdených koráľkach – pre niekoho neznamenajú nič, pre iného môžu byť darom z lásky... S relatívne dlhou, niekoľkotaktovou predohrou nastupuje tretia pieseň *Krotká holubička*, charakteristická veselou a iskrivou atmosférou. Text piesne poukazuje na lásku mladých milencov, ktorá je prirovnávaná k láske holubice a holuba. *Zrušení slibu*, štvrtá pieseň cyklu, je odkazom na sklamanie z lásky. Haas necháva v tejto piesni vyniknúť spev a obsahu textu, klavírny sprievod je v úzadí. Motívom piatej piesne, *Přípověď*, je sľub. Samotný názov piesne predstavuje starý český výraz pre slovo sľub. Haas veľmi originálne narába s rytmickou zložkou piesne, pričom prvotriedne vykresľuje ľudový charakter textu. Predposledná pieseň *Slzy a vzdychání* navodzuje clivú atmosféru. Prvá sloha vypovedá o sklamaní dievčaťa zo vzťahu. Druhá sloha je odpoveďou jej chlapca, ktorý zdôrazňuje svoj žiaľ. Cyklus uzatvára pieseň *Statečný jonák*. Búrlivá, tanečná, priam „krčmová“ hudba predstavuje vskutku efektný záver celého cyklu. Dievča sa chváli svojím energickým ženíchom, ktorý má v krčme hlavné slovo – na jeho želanie znie hudba a všetci hostia si pripájajú na jeho zdravie. Pavel Haas sa premiéry cyklu nedožil. V októbri 1944 bol transportovaný do Osvienčimu. V ten istý mesiac, dňa 17. októbra 1944, bol zavraždený v plynovej komore. Zanechal nám za sebou originálny hudobný odkaz, z ktorého mnohé diela boli svedectvom krutej doby. Piesne prvýkrát odzneli až 23. januára 1946 v Brne.

K významným predstaviteľom českej medzivojnovnej avantgardy patrili skladatelia **Erwin Schulhoff**. Pôvodom nemecký Žid, žijúci v Prahe, sa okrem komponovania vyprofiloval aj ako vynikajúci klavirista. Ako skladateľ si vo svojej tvorbe prešiel viacerými štýlovými rovinami – od romantizmu cez impresionizmus a neoklasicizmus až k využitiu jazzu a mikrointervalovej hudby. K nej sa dostal vďaka osobnému kontaktu s Aloisom Hádom, hlavným priekopníkom tohto smeru. Jeho kompozičný odkaz je pomerne rozsiahly – skomponoval 6 symfónií, množstvo komornej hudby, scénickú hudbu k činohrám, ako aj viacero klavírných diel.

Dielo **9 Kleine Reigen, op. 13** skomponoval Schulhoff v roku 1913, v období vrcholiaceho štúdia na konzervatóriu v Kolíne nad Rýnom. Doslovne „*deväť malých tancov*“ predstavuje krátke, kontrastné skladbičky založené predovšetkým na striedaní tempa a charakteru. Schulhoffova kompozícia ukazuje vplyv ľahšej, tanečnej hudby a jemné náznaky jazzových rytmov. Prvotriedna znalosť klavírnej hry umožnila skladateľovi aj na malej ploche vytvoriť pôsobivé a precízne klavírne dielo. Podobne ako iných židovských skladateľov, aj Schulhoffa postretol smutný koniec – aj keď paradoxne za držanie občianstva nepriateľského štátu. V roku 1941 po uzavretí dohody o vzájomnom neútočení medzi Hitlerom a Stalinom sa Schulhoff spolu s rodinou pokúsili emigrovať do Sovietskeho zväzu. Schulhoff bol už od roku 1933 držiteľom čestného sovietskeho občianstva, preto sa rozhodol občianstvo vybaviť aj svojej manželke a synovi. Po porušení dohody Nemeckom v júni 1941, bol ich odchod z Protektorátu znemožnený a všetci členovia rodiny boli zajatí. Aj keď jeho manželku prepustili, spolu so synom si prešiel viacerými väzeniami. Po deportácii do bavorskej pevnosti Wülzburg sa jeho zdravotný stav rapídne zhoršil a 28. augusta 1942 podľahol tuberkulóze.

K popredným českým osobnostiam hudobného života 20. storočia patrí dozaista skladateľ **Klement Slavický**. Narodil sa do hudobnej rodiny, jeho otec Klement st. bol jedným z prvých žiakov L. Janáčka a pôsobil ako zbormajster a organista. Mladý Klement Slavický študoval na pražskom konzervatóriu niekoľko odborov – kompozíciu, dirigovanie, hru na klavír, ako aj hru na violu. Po ukončení štúdia pôsobil na pozícii rozhlasového režiséra a dramaturga. Slavický bol aj organizačne aktívny, pôsobil v Umeleckej Besede a vo vtedajšom Zväze československých skladateľov. Jeho tvorbu môžeme rozdeliť do niekoľkých etáp. V prvej etape siahajúcej približne k začiatkom 2. svetovej vojny nadväzuje Slavický na neoklasické medzivojnové tendencie. V období vojny a okupácie nemeckými vojskami sa v jeho hudbe prejavujú vlastenecky orientované sklony, predovšetkým na poli vokálno-inštrumentálnej kompozície. Po skončení vojny a nástupe komunistického režimu musel Slavický opustiť rozhlas. Z dôvodu odmietnutia vstupu do komunistickej strany bol takisto vylúčený zo Zväzu čs. skladateľov. Pod silným politickým tlakom musel v tomto období vyhovieť vo svojej tvorbe dobovým požiadavkám. Jeho prístup ku kompozícii bol však aj v tomto smere vysoko umelecký a zodpovedný.

Nepriaznivé okolnosti priviedli Slavického späť na rodnú Moravu, pričom inšpirácie moravskými koreňmi sa prejavili v jeho nových kompozíciách. Medzi tie radíme aj skladateľov najznámejší cyklus ***Ej, srdenko moje***, skomponovaný na slová moravskej ľudovej poézie. Piesňový cyklus pre ženský hlas a klavír, vydaný v roku 1954, venoval Slavický svojej sestre Aši. Texty piesní

pochádzajú z regiónu Slovácka, konkrétne z okolia Strážnice. Výber textov okomentoval Slavický nasledovne: „*Je to zcela prosté. Jistě pro svou nevyčerpatelnou stupnici citů, pro své základní lidské tužby – štěstí, svobodu, lásku. Tyto lidské pracity nemohou nikdy ztratit svou působivost, neboť jsou základem, jako věčné principy lidství, všeho citového života.*“ Hlavným zámerom autora bolo na podklade textov ľudových piesní vytvoriť vlastné ľudové melódie v duchu moravskej ľudovej piesne. Nosnou tému vybraných textov je sklamanie z lásky, azda s výnimkou štvrtej piesne *Pověz mi, má milá*. V piesňach sú tiež prítomné pocity bolesti, smútku či samoty. Z hudobného hľadiska využíva Slavický dynamické kontrasty, časté zmeny tempa v rámci jednotlivých piesní, synkopický rytmus a akcenty v klavírnom sprievode. Autor pomerne často aplikuje rubatové tempo, ako aj výrazové označenie *Appassionato* (vášnivo). Cyklus otvára pieseň *Nad Strážniců jasno*, rozprávajúca príbeh dievčaťa, ktoré odišiel jej milý a už sa nevrátil. Jej zlomené srdce už žiadny iný muž nezahojí. Druhá, temperamentná pieseň *Šohajku s modrýma očima* je vyjadrením nádejnej lásky, pre ktorú by dievča urobilo čokoľvek „*Dunaj přeskočila, moře přebrodila, za tebe šohajku, abych tě lubila*“. Tretia pieseň *Těžko temu kameňovi* je takisto vyjadrením nešťastnej lásky a samoty. Štvrtá pieseň *Pověz mi, má milá* sa tematicky vymyká ostatným piesňam cyklu. Text piesne predstavuje dialóg muža a ženy. Muž sa zvedavo pýta svojej milej, prečo je tak pekná. Tá mu odpovedá, prečo by nebola, keď je predsa dcérou richtára! Motívom piatej piesne *Studená rosenka* je opäť odlúčenie od milého, na ktorého dievča nedokáže zabudnúť. Posledná pieseň *Byla sem ešte malá* predstavuje interpretačne „najvybičovanejšiu“ pieseň cyklu. Sledujeme neopätovanú lásku muža k žene, ktorá si ho zamilovala už od detstva. Pieseň sa končí zradou milovaného a zlomeným srdcom dievčiny.

Andrej Prachár

Leoš Janáček

Moravská lidová poezie v písniích

Láska

Ej láska, láska, ty nejsi stálá,
jako voděnka mezi brehami.
Voda uplyne, láska pomine,
jako lísteček na rozmarýně.

Obrázek milého

Šla děvečka do haječka, do zeleného,
potkala tam malerečka černookého.
Malerečku černooky, pěkně tě prosím,
vymaluj mi obrazeček, co v srdci nosím.
Nemaluj mi, malerečku, svateho Jana,
vymaluj mi, malerečku, meho galana.

Budíček

Keď sem přišel, milá ešče spála,
budít sem ju, aby horem stała,
budít sem ju na obě dvě líčka:
stávaj hore, sívá hoľubička;
budít sem ju na obě dvě líčka:
stávaj hore, sívá hoľubička!

Eugen Suchoň

Piesne z hôr

Široký jarčok

Široký jarčok, bystrá vodička,
napoj mi, dievča, môjho koníčka!
Ja ho nenapojím,
ja sa koňa bojím,
bo som maličká.
Môj koník vraný,
ostro kovaný,
neublíži ti podkovičkami.
Ja by nenariastla,
by sa nevydala,
nevydala medzi horami.

Ani mi je večer

Ani mi je večer,
ani mi je ráno,
kej som ca, šohajko,
kej som ca, šohajko,
nevidzela dávno.

Už je sedzom týždni,
aj sedzom nedzelí,
čo sme my, šohajko,
čo sme my, šohajko,
spolu nesedzeli.

Povedzže mi, povedz

Povedzže mi, povedz,
zelený borovec,
či môj milý príde
dnes večer od oviec.
Príde mi on, príde,
na vranom koničku,
priviaže konička,
o našu jedličku.
Tá naša jedlička
pekne narastená,
jak vo dne, tak v noci
vždycky je zelená

Pavel Haas

Sedem piesní, op. 18

Což je víc!

Když mě nechceš, což je víc!
nedělám si z toho nic.
Však pro tebe oči moje
hořem nerozplynou;
vylezu na kopeček,
vyhlídnu si jinou.

Dárek z lásky

Když jsem šel přes lávky,
našel jsem korálky
na pěti šňůrečkách navlečené:
dal-li je děvčátku
milý na památku,
bude mít srdéčko zarmoucené.

Každý to dobře ví,
že i ten nejmenší
dáreček z lásky je nejmilejší:
přijde-li k ztracení,
nikdy potom není
stříbrem ani zlatem k nahrazení.

Krotká holubička

Holubička z dubu
letěla k holubu:
milý nad rybníčky
pase tam koníčky,
a já za ním půjdu.

Holubička krotká
s holoubkem se zobká:
proč bysme taky tak
neměli se zobkat,
když jsme mladí obá.

Zrušení slibu

U kapličky stává,
bez slzí plakává,
až srdce bolet musí:
„Ach, kdo té lásky sliby zruší,
běda, běda, běda jeho duši!“

Kdo je ta dívčina,
jakáto bylina
smysly jí pomámila?
„Někdy to děvčátko sličné bylo,
hoře mu srdéčko vymořilo.“

Přípověď

Bylo to s večera na neděli,
pustil jsem koníčky po jeteli:
koníčky v jeteli --
modré oči, spíte-li?
Co jste mně slíbily u lesíčku,
již si jdu k vám pro to při msíčku.

Slzy a vzdychání

Kdyby všechny slzičky
pohromadě byly,
co jsou milý pro tebe
oči moje lily:
věru by se louky naše
všecky zatopily.

Ach kdyby to vzdychání
pohromadě bylo
co mé srdce pro tebe
milá vypustilo:
věru na věži by naši
zvony rozzvonilo.

Statečný jonák

Nejčko mám ženicha,
matko, na mou milou!
Jak se ho dotknete,
hned z něho jiskry jdou.

Přijde do hospody,
všecko ustupuje;
jakou on zazpívá,
ta se hned tancuje.

Každý mu v hospodě,
taky mně připíjí,
sic ho ven vyhodí,
kdo se mu nelíbí.

Klement Slavický ***Ej, srdenko moje***

Nad Strážnicú jasno

Nad Strážnicú jasno, hej!
Nad horama mračno!
Nepřišel šohajek,
gdo ví co ho zašlo.
Nepřišel šohajek,
gdo ví co ho zašlo.
Ej, srdenko moje,
co že mňa tak bolíš,
snad sa ty mi viac už
nigdá nezahojíš?
Zahojil by jeden,
ale neví jako,
zahojil by druhý,
ale je daleko, daleko.

Šohajku s modrýma očima

Šohajku, šohajku
s modrýma očima,
věru bych za tebú
Dunaj přeskočila.
Dunaj přeskočila,
moře přebrodila,
za tebú, šohajku,
abych ťa lúbila.
Šohajku, šohajku
s modrýma očima.

Těžko temu kameňovi

Těžko temu kameňovi,
co pod vodú plyne,
ešče tíže je šak temu,
gdo keho miluje.
Já su sama taková,
aj já sem milovala,
šohajička mi vzali,
zůstala sem tak sama.
Ej, ej, zůstala sem tak samúčká
jako ta hruščička v poli,
šak já si zavolám Janička,
on mi to srdéčko zhojí.
Pod', Janičku, pod' ke mně,
přisedni si podle mně,
ať mně to srdéčko víc nebolí,
ať se mé srdéčko rozveselí!
Ej, ej, ať mně to srdéčko víc nebolí,
ať se mé srdéčko rozveselí!

Pověz mi, má milá

Pověz mi, má milá,
proč si tak spanilá,
proč si tak pěkná,
proč si tak pěkná?
A co bych nebyla,
dyž su rychtářova,
a co bych nebyla,
dyž su rychtářova!
Očička mám jako trnka,
nožičky mám jako srnka,
proto su, můj milý,
proto su tak pěkná,
proto su, můj milý,
proto su tak pěkná,
su tak pěkná.
Teď už vím, má milá,
proč si tak spanilá,
proč si tak pěkná,
proč si tak pěkná.

Studená rosenka

Studené rosenka tej noci padala,
dyž sem, šohajku, dveřa za tebu, za tebu zavírala.
Studená rosenka, studená jako led,
nemožu ťa, můj šohajku, nemožu ťa zapomnět!
Jednou zapomenu, po druhé spomenu,
po třetí, ach, můj šohajku, slzy líca polejů, slzy líca polejů.
Nemožu ťa, můj šohajku, nemožu ťa zapomnět!

Byla sem ešče malá

Byla sem ešče malá,
dyž sem k vám chodívala,
za tebú, můj šohajku,
za tebú, můj šohajku.
A čím sem byla věcí,
mívala sem tě radší,
můj nejmilejší,
můj nejkrásnější,
nejmilejší, nejkrásnější,
můj nejkrásnější.
Ted' si mně však zradil,
mé srdenko ranil!
Proč si mně, šohajku,
tu ránu zasadil?
Proč si mně, šohajku,
tu ránu zasadil,
tu ránu zasadil? Ej!

SIMONA HOUDA ŠATUROVÁ

Nositelka Ceny Nadácie Charlotty a Waltera Hamelovcov za vynikajúce spevácke výkony a Ceny Thálie za najlepší operný výkon v roku 2001, vyštudovala spev na Konzervatóriu v Bratislave. Vo svojom speváckom vzdelaní ďalej pokračovala na kurzoch s Ileanou Cotrubas a Margreet Honig v Amsterdam. K vrcholom posledných sezón patrí spolupráca s Viedenskou filharmóniou (H. Blomstedt), Orchestre Philharmonique de Radio France (K. Urbański), Viedenskými symfonikmi (A. Orozco-Estrada), turné s Bamberger Symphoniker (J. Hrůša a M. Honeck) či účinkovanie v predstavení Trilogia Mozart Da Ponte ako Donna Anna a Grófka v bruselskom La Monnaie. Pravidelne hostuje v Národnom divadle v Prahe, La Monnaie v Bruseli, Aalto-Musiktheater Essen, Opere vo Frankfurt, Semperoper Dresden, Teatro Colón v Buenos Aires, Théâtre du Châtelet, Theater an der Wien či Megaron Mousikis. K jej profilovým rolám patrí Donna Anna, Konstanze, Violetta Valéry, Gilda, Lucia, Pamina, Madame Cortese, Adina, Sandrina či Ilia. Koncertovala v Carnegie Hall s Philadelphia Orchestra, v Suntory Hall s NHK Symphony Orchestra Tokyo, na podujatiach Salzburger Festspiele, Tanglewood Music Festival, na festivaloch v Edinburghu a Lucerne, spolupracovala s Boston Symphony Orchestra, Toronto Symphony Orchestra, Münchner Philharmoniker, London Philharmonic Orchestra, Orchestre de Paris, Osaka Symphony, Izraelskou filharmóniou a ďalšími.

Šaturová nahrávala pre firmy Sony/BMG, Orfeo, Supraphon, Hänssler Classic, Carus Verlag a iné. V roku 2009 dostala za sólové CD Haydn Arias ocenenie Editor's choice od Gramophone Magazine, Cenu nemeckých kritikov získala nahrávka Mahlerovej Symfónie č. 2 (Ch. Eschenbach, Philadelphia Orchestra). Jej CD Decade zahŕňa niekoľko svetových premiér árií J. Myslivečka a tiež diela W. A. Mozarta. Vo filme Il Boemo, ktorý získal Českého leva, prepožičala hlas primadonne Catherine Gabrielli. S klaviristom Markom Kozákom nahrala piesňové CD Nocturno (Ars Production, 2025).

MAREK KOZÁK

Meno klaviristu Mareka Kozáka sa zvyčajne spája s neomylnou technikou, zmyslom pre proporcie a gradáciu, s bohatou paletou registrov, obrovskou muzikalitou a vnútornou pokorou k notovému zápisu.

Marek Kozák hostoval po boku mnohých medzinárodne uznávaných orchestrov ako Tonhalle-Orchester Zürich, Gewandhausorchester Leipzig, Bremer Philharmoniker, Baden-Baden Philharmonic, Musikkollegium Winterthur, MDR Leipzig Symphony Orchestra, a všetkých domácich telies, vrátane Symfonického orchestra hl. m. Prahy FOK, PKF – Prague Philharmonia, Symfonického orchestra Českého rozhlasu, Filharmónie Brno či Moravskej filharmónie Olomouc a ďalších. Opakovane spolupracuje s renomovanými dirigentmi, medzi ktorých patria Jakub Hrůša, Petr Altrichter, Robert Jindra, Zsolt Hamar, Jerzy Maksymiuk, Gergely Madaras, Christoph-Mathias Mueller, Heiko Mathias Förster, Charles Olivieri-Munroe, Rastislav Štúr, Stefan Blunier a Benjamin Bayl.

Marek Kozák dosiahol pozoruhodné úspechy v celom rade prestížnych medzinárodných súťaží. Medzi jeho najnovšie ocenenia patrí titul laureáta na slávnej Medzinárodnej Bachovej súťaži v Lipsku (2025) a na prestížnom Concours Géza Anda v Zürichu (2021). V roku 2025 mu bola udelená Cena Jiřího Bělohlávky, ktorá patrí výnimočným mladým umelcom. Kritikou vysoko cenený album Zabudnuté české klavírne koncerty (Supraphon), ktorý vyšiel v marci 2024, je výsledkom mnohoročného bádania a oddanosti menej známemu repertoáru. Nahrávka predstavuje koncerty Karla Kovařovica, Vítězslavy Kaprálovej a Pavla Bořkovca (SOČR, Robert Jindra). V marci 2026 vydá opäť v Supraphone sólovú nahrávku Rachmaninových transkripcií.

Marek Kozák je absolventom klavírnej triedy profesora Ivana Klánskeho na Akadémii múzických umení v Prahe (HAMU). V súčasnosti pôsobí ako pedagóg na Gymnáziu a Hudobnej škole hl. m. Prahy.

BUDÚCI PROGRAM

12. 03. | št | C5

Koncertná sieň SF, 19.00

SLOVENSKÝ KOMORNÝ ORCHESTER

EWALD DANEL *umelecký vedúci* | **JONIAN ILIAS KADESHA**
husle

Felix Mendelssohn Bartholdy Koncert pre husle a sláčikový orchester d mol

Béla Bartók Rapsódia pre husle a sláčky č. 1, Sz. 87

Gustav Holst St. Paul's Suite, op. 9, č. 2

Ernest Bloch Concerto grosso č. 1

Jedenástročný **Felix Mendelssohn Bartholdy** úspešne pokúšal svoje skladateľské šťastie aj v Husľovom koncerte d mol. Ten bol po jeho smrti zabudnutý a prvý raz zaznel až v roku 1952.

Béla Bartók sa s mimoriadnym záujmom zaoberal etnickými inšpiráciami. Model rapsódie vyjadroval tieto ambície celkom zreteľne. **Gustav Holst** venoval sviežu Suitu in C dievčenskej škole sv. Pavla v Hammermithe. „*Concerto Blocha bolo vo všeobecnosti najlepšie napísané a najefektívnejšie zo všetkých nových diel, hoci mu chýba časť sily a farbitosti...*“. Švajčiarsky skladateľ, žijúci v USA teda svojím „neobarokovým“ titulom zaujal.

15. 03. | ne | O3

Koncertná sieň SF, 16.00

LINDA SÍTKOVÁ *organ* | **JAN VERNER** *trúbka*

Georg Philipp Telemann Sonáta pre trúbku D dur, TWV 44:1

Johann Sebastian Bach Prelúdium a fúga Es dur, BWV 552

Chorál Jesu bleibet meine Freude, BWV 147

Allein Gott in der Höh sei Ehr, BWV 676

Schafe können, sicher weiden, BWV 208

Bedřich Antonín Wiedermann Toccata a fúga f mol

Camille Saint-Saëns Labuť

Louis Vierne Scherzo a Finále zo Symfónie pre organ č. 2 e mol, op. 20

Gabriel Fauré Après un rêve, op. 7

Petr Eben Finále z Nedeľnej hudby

Tvorba pre organ je jednou z impozantných kapitol dejín hudby. Kráľovský nástroj si aj dnes podmaňuje poslucháčov na celom svete a drží sa v čele všeobecnej popularity. Atraktívne sú aj diela, v ktorých organ „spolupracuje“ s inými, zväčša diskantovými nástrojmi.

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

Haydn Ensemble
Martin Petrák *umelecký vedúci, fagot*
Matúš Veľas | **Vladislav Borovka** *hoboj*
Petr Ries *kontrabas* | **Jiřina Marešová** *pozitív*
Filip Dvořák *čembalo*

Jan Dismas ZELENKA | **Johann David HEINICHEN**
Johann Friedrich FASCH

31. 3. 2026, 19.00
 utorok, Malá sála Slovenskej filharmónie

 filharmonia.sk

Jedným z reprezentatívnych žánrov hudby obdobia 17. a prvej polovice 18. storočia bola triová sonáta. Pojem „triová“ znamená, že uvedené diela boli výlučne určené trom nástrojom, pointa spočívala v kombinácii dvoch diskantových (melodických) hlasov v spolupráci so sekciou basso continuo. Basso continuo zväčša požadovalo klávesový (respektíve iný harmonický) nástroj a violu da gamba, takže účinkujúcich mohlo byť viac, než trojica. **Jan Dismas Zelenka** síce svoje skladby označil ako *Sonáty pre dva hoboje a continuo*, v zásade však išlo o typ triovej sonáty. **Johann David Heinichen** a **Johann Friedrich Fasch** použili štandardné žánrové zaradenie.

Slovenská filharmónia, Medená 3, 816 01 Bratislava, SR

Pokladnica Slovenskej filharmónie

Reduta, Nám. Eugena Suchoňa 1, Bratislava
otvorená v pracovných dňoch po – pia 12.00 – 18.00
a hodinu pred koncertom v mieste jeho konania
Zmena programu a interpretov vyhradená.

Rezervácie

+421 2 20 47 52 33, +421 2 20 47 52 93
vstupenky@filharmonia.sk
online predaj a rezervácie vstupeniek
www.filharmonia.sk
Predaj vstupeniek na vybrané koncerty aj v sieti Ticketportal

Slovenská filharmónia vyhotovuje obrazové snímky
a zvukové a zvukovo-obrazové záznamy z koncertov
a je oprávnená ich použiť primeraným spôsobom
na umelecké účely.

**NÁRODNÁ
BANKA
SLOVENSKA**
EUROSISTÉM

HRDÝ PARTNER SF

AUTO | *Prestige*
bigmedia
PREMIUM OUTDOOR

● RÁDIO
● DEVÍN

• **tasr** •

|| • **Hudobný
život**

OPERA
SLOVAKIA

Klasika
Plus.cz

MOA
kultúra

□ P E R A +

S I T A

Forbes

VIVA rádio

SME

tyždenník
slovenka

FinReport

CITYLIFE
ČO SA DEJE
V BRATISLAVE A OKOLÍ

THE
SLOVAK SPECTATOR

SLOVAKIA | ONLINE

Slovenská filharmónia je štátna príspevková
organizácia Ministerstva kultúry SR

MINISTERSTVO
KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stretneme sa na koncerte